Raadsvoorstel

Zaaknummer: 78766-2025

Onderwerp: Vaststellen visiedocument ‘Maashorst 2050 - Kompas voor de toekomst’

Auteur	:	Veronique Stevens, Tessa Dwyer
Domein/team	:	Ruimte, planvorming en ontwerp & Bedrijfsvoering
E-mail	:	Veronique.stevens@gemeentemaashorst.nl
Port.	:	J.A. van der Pas

Effect op de begroting

☐Ja ☒Nee

Onderwerp
Visiedocument ‘Maashorst 2050 - Kompas voor de toekomst’

Voorstel

1. Het visiedocument 'Maashorst 2050 – Kompas voor de toekomst' vast te stellen als inspiratie voor de (toekomstige) raad, het (toekomstig) college, het nieuwe bestuursakkoord en de organisatie.

Inleiding
De wereld verandert snel. Denk aan nieuwe technologieën, een veranderende economie en een samenleving die continu in beweging is. Er komen grote opgaven op ons af. Juist daarom is het belangrijk dat we als Maashorst vooruitkijken en bepalen wat voor gemeente we in de toekomst willen zijn.

In de Kadernota 2025 heeft het college aan de raad aangekondigd met een voorstel te komen voor een compact en integraal proces om te komen tot een toekomstvisie voor Maashorst voor de lange termijn. In de afgelopen maanden is daarvoor een traject doorlopen waarbij uw raad, vertegenwoordigers van de jeugd van Maashorst, college en ambtelijke organisatie samen de blik op 2050 hebben gericht. Om een beeld van de toekomst te krijgen, zijn tien mondiale megatrends verkend op het gebied van technologie, economie, demografie en ecologie. Met die toekomstbeelden in het achterhoofd en met de kennis van het DNA van onze gemeente, hebben we gekeken hoe Maashorst er in 2050 uit zou kunnen zien. Hoe zien onze kernen eruit, hoe gaan we met elkaar en met technologie om, hoe wonen en werken we, en wat voor rol speelt de gemeente dan?

Deze input heeft, samen met bestaande en vastgestelde visies en kaders, geleid tot het visiedocument 'Maashorst 2050. Kompas voor de toekomst'.

Het visiedocument bevat de ontwikkelingen die op ons af gaan komen. Ondanks alle kennis die we nu hebben, is het niet mogelijk om exact te voorspellen hoe de wereld er in 2050 uitziet. Wel kunnen we vandaag al de basis leggen voor de gemeente die we dan willen zijn. De toekomst van Maashorst is immers geen toeval. Zij ontstaat door de koers die wij samen uitstippelen. Om een beeld te krijgen van die mogelijke toekomst en te helpen bij het bepalen van de koers voor Maashorst, bevat het document een kompas. Het document inclusief kompas biedt inspiratie voor de (toekomstige) raad, het (toekomstig) college, het nieuwe bestuursakkoord en de organisatie en dient als hulpmiddel voor:

- Het nemen van besluiten in het hier en nu, die rekening houden met de lange termijn toekomst van Maashorst, specifiek voor beleidsmakers en bestuurders;
- Het opstellen van een strategische agenda, die meer focus geeft in de plannen en werkzaamheden voor de middellange termijn en bijdraagt aan de prioritering voor de interne organisatie;
- Het opstellen van een lobbyagenda, waarmee de (bestuurlijke) inzet en positionering van de gemeente Maashorst aan regionale en landelijke tafels versterkt wordt;

De organisatie werkt aan een vervolgtraject waarbij toekomstdenken frequent geagendeerd wordt en waarbij raadsleden en externe doelgroepen betrokken worden bij het nadenken over de verre toekomst van Maashorst.

Vijf bewegingen voor de toekomst

Het Kompas bestaat uit drie onderdelen: in het hart staat de identiteit en het DNA van Maashorst, wie zijn we nu en wat is onze kracht? In de buitenring staan tien mondiale megatrends die van invloed gaan zijn op onze toekomst. Vanuit het hart staat vijf bewegingen die Maashorst kan maken om klaar te zijn voor de ontwikkelingen die op ons afkomen. Om vanuit de kracht van het DNA van Maashorst te kunnen anticiperen op die megatrends die op ons afkomen, zijn vijf toekomstrichtingen ontwikkeld.

De vijf bewegingen voor een mogelijke toekomst van Maashorst zijn:

- **Op naar een gezonde economie:** In 2050 zijn grondstoffen voor producten schaars, weersomstandigheden extremer, is er mogelijk een tekort aan drinkwater en voedsel is daardoor kostbaarder. Maashorst zet daarom in op een circulaire, zelfvoorzienende toekomst waarin water en bodem sturend zijn. Innovatieve en natuurinclusieve landbouw wordt gestimuleerd, voedsel duurzaam geproduceerd en grondstoffen worden zoveel mogelijk hergebruikt. Maashorst kan daarmee een proeftuin zijn voor bedrijven die bijdragen aan een gezonde economie en leefomgeving en waarbij recreatie

en toerisme ontwikkeld kan worden in harmonie met natuur en rust – voor bewoners én bewuste bezoekers.

- **Op naar verwevenheid met de natuur:** Klimaatverandering, extreem weer, verlies van biodiversiteit, milieuvervuiling en uitputting van grondstoffen zijn in 2050 actueler dan ooit. Dat vraagt van de overheid om daarop te anticiperen. Tegelijkertijd ontstaan er nieuwe kansen: door nieuwe technologieën kunnen we de natuur laten floreren. We maken keuzes op basis van de natuurlijke kenmerken van het gebied: we bouwen liever binnen bestaand gebied dan uit te breiden. Schone lucht, koelte, ruimte en biodiversiteit zien we als basisbehoeften die we als uitgangspunt nemen bij het bouwen van straten, wijken en kernen. Zo dragen wij bij aan de natuur en de natuur aan ons welzijn.
- **Op naar een gezamenlijk thuis:** In 2050 leven we in een wereld die drukker, grijzer en diverser is dan ooit. Nederland telt inmiddels 20 miljoen inwoners. De vraag naar nieuwe woningen is door de groei van het aantal inwoners nog steeds hoog. Steeds meer mensen wonen alleen en het klassieke gezin is niet langer de norm. Maashorst groeit in 2050 mee maar behoudt de kracht van haar zes kernen, elk op eigen wijze, maar met één gedeelde ambitie: een leefbare omgeving voor iedereen. We bouwen vernieuwend en circulair, passend bij mens, klimaat en levensfase, en kiezen bewust voor inbreiding. Hoogwaardige voorzieningen, duurzame mobiliteit en sterke gemeenschappen zorgen voor verbondenheid, bereikbaarheid en gelijke kansen voor alle inwoners en bezoekers.
- **Op naar samen wel zijn:** Gemiddeld genomen neemt het welvaartsniveau in 2050 toe, beschikken we over steeds meer kennis, verbetert technologie ons leven en worden we steeds ouder. Tegelijkertijd voelen meer mensen zich eenzaam, is de ongelijkheid tussen groepen mensen groter geworden en zijn veel mensen het vertrouwen in de overheid kwijten. In Maashorst staat welzijn boven welvaart: hier zorgen we samen voor elkaar, met ondersteuning van de gemeente en inzet van technologie die bijdraagt aan kwaliteit van leven. De inrichting van onze leefomgeving ondersteunt gezondheid en verbondenheid, en initiatieven die welzijn bevorderen krijgen de ruimte en prioriteit.
- **Op naar samen mogelijk maken**: In 2050 zijn de maatschappelijke opgaven te groot, te talrijk en te complex om als overheid alleen zorg voor te dragen. Of het nu gaat om de energietransitie, gezondheidszorg of verduurzaming. Inwoners, bedrijven en organisaties nemen initiatieven om de uitdagingen waar zij voor staan samen aan te pakken. De rol van de overheid is verschoven van een die reguleert en regisseert naar een die aanschuift als gelijkwaardige samenwerkpartner naast andere partijen en inwoners. In Maashorst zetten we technologie in 2050 in ter ondersteuning, met de mens altijd aan het roer. De gemeente vervult een verbindende rol en schept heldere kaders in plaats van onnodige regels, met als uitgangspunt: ‘Ja, mits…’. Zo stimuleren we initiatief en samenwerken van inwoners en bedrijven op basis van vertrouwen.

Beoogd effect

Het visiedocument 'Maashorst 2050 - Kompas voor de toekomst.' schetst de ontwikkelingen die zich op de langere termijn voordoen en bevat een kompas dat de (toekomstige) raad, het (toekomstig) college en de organisatie kan inspireren en waaraan we onze besluitvorming in het hier en nu kunnen toetsen.

Argumenten

1.1 Het visiedocument ‘Maashorst 2050 - Kompas voor de toekomst’ is niet nieuw

In de afgelopen jaren zijn al meerdere kaderstellende en richtinggevende visiedocumenten samen met externe betrokkenen opgesteld die een richting voor de toekomst van Maashorst bepalen. Zo is er

samen met inwoners, ondernemers en organisaties een toekomstvisie opgesteld bij de start van de gemeente Maashorst. Daarnaast heeft uw raad al een stevige toekomstrichting bepaald bij het vaststellen van de Omgevingsvisie. Dit visiedocument 'Maashorst 2050 - Kompas voor de toekomst' brengt de verschillende visiedocumenten samen en vervolgens zijn de richtingen getoetst aan de wereld in 2050. Hieruit is het kompas met de vijf bewegingen ontstaan dat gebruikt kan worden als een handvat om in die gewenste toekomstrichting te bewegen bij het opstellen van nieuwe plannen en met het nemen van nieuwe besluiten.

2.1 Maashorst2050 biedt kansen om toekomstdenken in raad en met stakeholders voort te zetten
Om te komen tot dit visiedocument 'Maashorst 2050 - Kompas voor de toekomst' heeft uw raad samen met jongerenambassadeurs, college en ambtelijke organisatie een stap in 2050 gezet om een beeld te krijgen van de toekomst die op ons afkomt. We willen dit principe van 'toekomstdenken' vasthouden door ons met regelmaat te laten informeren en inspireren over trends en ontwikkelingen die wereldwijd gaande zijn. De organisatie werkt aan een vervolgtraject waarbij toekomstdenken frequent geagendeerd wordt en waarbij raadsleden en externe doelgroepen betrokken worden bij het nadenken over de verre toekomst. Op die manier blijven we als college en raad scherp op de ontwikkelingen in de toekomst en kunnen we met elkaar vinger aan de pols houden of we de juiste koers voor de lange termijn te pakken hebben of moeten bijsturen. van Maashorst.

Kanttekeningen
1. Visie Maashorst 2050 is niet vrijblijvend maar ook niet statisch
De visie en het kompas zijn gebaseerd op kennis over de lange termijn ontwikkelingen. We weten zeker dat deze ontwikkelingen gaan komen. Het is minder zeker hoe deze zich zullen gaan uiten. Mogelijk zal een ontwikkeling sneller en heviger op ons afkomen dan een ander. De visie en het kompas zijn daarmee geen glazen bol. Het advies is de visie eens in de paar jaar te herijken.

1.2 De met AI-gegenereerde beelden zijn een mogelijke interpretatie en geen realiteit.
Om ook te kunnen laten zien hoe Maashorst er in 2050 uit zou kunnen zien, zijn met behulp van kunstmatige intelligentie visuals gemaakt ter illustratie van de toekomstvisie. De beelden zijn slechts ter inspiratie.

Financiën
Het proces dat doorlopen is om te komen tot het visiedocument 'Maashorst 2050 - Kompas voor de toekomst' is gedekt uit de beschikbare middelen in het kader van Organisatieontwikkeling. Maashorst 2050 heeft na de vaststelling geen directe financiële gevolgen. Een eventueel vervolg van frequent nadenken over de toekomst van Maashorst waarbij ook inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties worden betrokken, kunnen in de toekomst wél financiële gevolgen hebben. Er wordt voor een dergelijk vervolgtraject een voorstel aan college (en waar nodig raad) voorgelegd met eventuele bijbehorende financiële consequenties.

Duurzaamheid
Het visiedocument 'Maashorst 2050 – Kompas voor de toekomst' is van belang om te komen tot een toekomstbestendige gemeente Maashorst waarin duurzaamheid (in de breedste zin) een belangrijk principe is.

Participatie

Voor het opstellen van het visiedocument Maashorst2050 is geen uitgebreid participatieproces met inwoners, ondernemers en andere stakeholders opgezet. In de afgelopen tijd zijn diverse toekomsttrajecten doorlopen waarbij de input van stakeholders is gevraagd, onder andere bij de totstandkoming van de toekomstvisie bij de start van de gemeente, de dialoogtafels in het kader van 'Tijd voor Toekomst', bij de Omgevingsvisie en de kernen CV's. Die participatietrajecten hebben veel input opgeleverd die voor deze visie relevant was en ook is meegenomen.
In het afgelopen half jaar hebben twee inspiratiesessies plaatsgevonden waarin uw raad een stap in 2050 zette aan de hand van trends en ontwikkelingen die nu al gaande zijn en in de toekomst een rol van betekenis gaan spelen. Bij die sessie waren ook jongerenambassadeurs betrokken om samen met uw raad mee denken aangezien de toekomst met name voor hen van belang is. De jongeren willen graag betrokken blijven bij eventuele vervolgstappen die uit dit traject van toekomstdenken volgen.

Communicatie
Het visiedocument 'Maashorst 2050 - Kompas voor de toekomst' biedt inspiratie aan de (toekomstige) raad, het (toekomstig) college, het nieuwe bestuursakkoord en de organisatie. Daarnaast willen we interne en externe doelgroepen inspireren en uitnodigen om actief meedenken over de gemeente die Maashorst in 2050 wil zijn. Een communicatiestrategie behorend bij dit project draagt daar zorg voor. Zo is de visie samengevat in een korte film. Deze laten we 4 september tijdens de raadsinformatieavond aan u zien.
Een persbericht en plaatsing van de visie en de video op de gemeentewebsite volgt. Na vaststelling door de raad bieden we de toekomstvisie middels een brief aan aan onze belangrijke samenwerkingspartners. Ook intern wordt de visie op diverse manieren gecommuniceerd en geagendeerd. De vertaling naar een strategische en lobbyagenda borgt een structurele communicatieaanpak.

Vervolg
Op 4 september krijgt de gemeenteraad een toelichting op het visiedocument 'Maashorst 2050 - Kompas voor de toekomst'. Ook de jongeren die meegedacht hebben tijdens de inspiratiesessies op 14 april en 6 mei worden voor deze bijeenkomst uitgenodigd. Vervolgens wordt de visie geagendeerd voor de commissie S&B van 11 september en aan de raad voorgelegd ter vaststelling op 25 september.

Bijlagen die onderdeel uitmaken van het besluit

1. Visiedocument ‘Maashorst 2050 - Kompas voor de toekomst’

Maashorst, 25 september 2025

Burgemeester en wethouders van gemeente Maashorst,

de secretaris,	de burgemeester,
J.A.G.M. van Aaken	J.A. van der Pas